

Erasmus+
Jean Monnet
Programme

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

*Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут екології*

ЗБІРНИК
тез доповідей

*II Міжнародна
інтернет-конференція*

2022

*Сучасні проблеми
екологічного контролю та аудиту*

23 лютого

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА
Навчально-науковий інститут екології**

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ

*Тези II Міжнародної інтернет – конференції
23 лютого 2022 року*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Харків

2022

УДК 504:504.06

*Посвідчення Укр. ІНТЕІ № 1073 від 20 грудня 2021 року
Затверджено до друку рішенням Вченої ради ННІ екології
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 8 від 01.04.2022 р.)*

Сучасні проблеми екологічного контролю та аудиту: зб. тез доповідей II Міжнародної інтернет-конференції (м. Харків, 23 лютого 2022 року). – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – 55 с.

Збірник складають тези доповідей, у яких розглянуто питання найкращих практик екологічного обліку, контролю та аудиту; сучасних тенденцій в організації екологічного менеджменту, теорії та практики в оцінці стану довкілля, практиці визначення екологічних збитків та питання щодо підготовки фахівців у закладах вищої освіти України у галузі екологічного менеджменту.

Modern problems of environmental control and audit: Abstracts of II International Internet-conference (Kharkiv, February 23, 2022). – Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, 2022. – 55 p.

The book contains abstracts of reports, which address the best practices of environmental accounting, control and audit; current trends in the organization of environmental management, theory and practice in assessing the state of the environment, the practice of determining environmental damage and issues of training in higher education institutions of Ukraine in the field of environmental management.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за добір, точність, достовірність наведених даних, фактів, цитат, інших відомостей

Матеріали друкуються мовою оригіналу

Адреса редакційної колегії:
61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 6, к. 468.
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
Навчально-науковий інститут екології.
Тел. 707-54-47, e-mail: ecology.ecology@karazin.ua

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The publication was prepared in the framework “Integrated of ERASMUS+ project “Integrated Doctoral Program for Environmental Policy, Management and Technology – INTENSE”” and ERASMUS+ project - Jean Monnet Module “Instruments of the EU Environmental Policy – INENCY”, financed by European Commission. Responsibility for the information and views set out in this publication lies entirely with the authors.

© Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна, 2022
© Мельник Д. О., макет обкладинки, 2022

ЗМІСТ

Ачасов А. Б., Ачасова А. О. Щодо методики кількісної оцінки потенціалу секвестрації органічного вуглецю для чорноземів.....	7
Барун М. В., Кот А. Г. Управління відходами продукції сільського господарства.....	10
Білоус О. О., Данилов Д. В., Черниш Є. Ю., Штепа В. М., Балінтова М. Екологічно безпечне поводження з органічними відходами птахівництва: регіональний менеджмент ресурсів та енергії.....	14
Безсонний В.Л. Досвід управління водними ресурсами у країнах ЄС.....	17
Дерик О. В., П'ятакова В. Ф. Проблема формування економіко-екологічних стратегій природно-ресурсного потенціалу північно-західної частини Чорного моря.....	20
Клещ А. А., Чермних М. О. Інтеграція концепції екосистемних послуг в систему управління заповідною територією: кейс РЛП «Сокольники-Помірки».....	22
Коваленко С. С., Пономаренко Р. В., Титаренко А. В. Дослідження вмісту сульфатів у поверхневому водному об'єкті (на прикладі річки сейм).....	24
Коляда О.В., Головань Л.В., Бузіна І.М. Екологічна оцінка систем удобрення сільськогосподарських культур.....	26
Круглов О. В. Ачасова А. О., Коляда В.П., Назарок П.Г. Інтегрування наземних та дистанційних методів при дослідженні ерозійно-небезпечних земель.....	28
Кулик М.І., Миц І. О. Оцінка природного та штучного освітлення навчальних приміщень.....	31
Кучер А. В. Економетричне моделювання збитків від ерозії ґрунтів.....	34
Літвінова А. М. Досвід впровадження екологічного менеджменту для студентів класичного університету.....	37
Макарчук Є. Є. Електротранспорт як приклад екологічних інновацій у Вінниці.....	39
Мельниченко С. Г. Утворення відходів і–іv класів небезпеки по території херсонської області: сучасний стан, проблеми та перспективи	41
Сафранов Т., Берлінський М., Юссеф ель Хадрі, Сліже М. Екосистемні послуги північно-західної частини Чорного моря.....	44
Сисоєва І.М., Пукас А.В. Інформаційне забезпечення аудиту в соціальній сфері діяльності підприємства.....	47
Чугай А.В., Сафранов Т.А., Колісник А.В. Особливості підготовки молодших бакалаврів з екології	51

УДК 502:504

ЧУГАЙ А.В., д.т.н., проф., **САФРАНОВ Т.А.**, д.г.-м.н., проф.,
КОЛІСНИК А.В., к.геогр.н., доц.

Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна

E-mail: avchugai@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ЕКОЛОГІЇ

У 2020 р. в Одеському державному екологічному університеті (ОДЕКУ) було ліцензовано підготовку здобувачів на початковому рівні вищої освіти (РВО) «молодший бакалавр» з декількох спеціальностей, в т.ч. і зі спеціальності 101 «Екологія» за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Екологія та охорона довкілля». В цьому ж році було здійснено перший набір на даний РВО.

Як відомо, початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає шостому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно-орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

Ліцензуванню підготовки здобувачів за спеціальністю 101 «Екологія» на РВО «молодший бакалавр» передувало формування концепції освітньої діяльності. Згідно з нею, підготовка молодших бакалаврів розрахована на 120 кредитів ЄКТС (термін навчання – 1 рік і 10 місяців). Право вступу на даний РВО мають особи з повною загальною середньою освітою або ті, які мають диплом молодшого спеціаліста. Набір в ОДЕКУ у 2020-2021 та 2021-2022 н.р. здійснювався лише для осіб з повною загальною середньою освітою. Метою ОПП «Екологія та охорона довкілля» є підготовка фахівців, здатних розв'язувати загальні задачі у галузі екології та охорони навколишнього природного середовища, що передбачає застосування теорій та методів наук, пов'язаних з екологією, охороною довкілля та природокористуванням.

Підготовка молодших бакалаврів зі спеціальності 101 «Екологія» ускладнюється відсутністю Стандарту вищої освіти України (СВОУ) для цього РВО (є лише проєкт Стандарту). Проте зрозумілим є те, що фахівець початкового РВО повинен оволодіти певними компетентностями зі спеціальності, щоб здійснювати професійну діяльність.

Було визначено *інтегральну компетентність* як «здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в галузі екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування, що передбачає застосування положень і методів екологічних досліджень і характеризується певною невизначеністю умов, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях». Для порівняння у СВОУ для РВО «бакалавр» інтегральна компетентність сформульована як «здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування

основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов».

З урахуванням досвіду розробки СВОУ для РВО «бакалавр» зі спеціальності 101 «Екологія» було визначено також загальні та фахові компетентності.

До *загальних компетентностей* було включено: знання та розуміння предметної області та професійної діяльності; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність визначати особливості сучасного соціально-політичного розвитку українського суспільства та його перспективу; здатність синтезувати знання з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття та світорозуміння; здатність забезпечувати необхідний рівень особистої фізичної підготовленості та психічного здоров'я.

Фаховими компетентностями були визначені такі: знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування; здатність до опанування основних теорій, методів та принципів природничих наук; розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук; здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень.

ОПП «Екологія та охорона довкілля» для РВО «молодший бакалавр» містить окремі дисципліни природничого і соціально-гуманітарного циклів, а також певні освітні компоненти професійного спрямування. До основних професійних дисциплін відносяться «Загальна екологія (та неоекологія)», «Оптимізація природокористування»/«Екологізація антропогенної діяльності» (за вибором студента), «Екологічні основи землеробства», «Гідробіологія»/«Географія туризму і туристичні ресурси України» (за вибором студента),

Також до ОПП включено блок практичної підготовки (навчальні практики за певними освітніми компонентами). В цілому фахівець РВО «молодший бакалавр» може працювати на таких первинних посадах: лаборант (у певній галузі); інспектор з використання водних ресурсів; інспектор з охорони природи; інспектор із захисту рослин; технік (природознавчі науки); громадський інспектор з використання та охорони земель.

Формою атестації наприкінці навчання є складання атестаційного екзамену з присвоєнням кваліфікації «молодший бакалавр з екології».

Після отримання відповідної кваліфікації фахівець має право на продовження навчання на першому (бакалаврському) РВО на трьохрічному циклі підготовки.

Існування такої форми підготовки як «молодший бакалавр» дає можливість абітурієнтам, які за певних обставин не вступили на РВО «бакалавр», почати навчання у закладі вищої освіти, і, можливо, визначитись у подальшому із правильністю обраної професії на протязі двох років навчання.